

Första läsningen: **Jes 62:1-5** (*Brudgummen gläds åt sin brud*)

Jesajas ord från Gud tröstade Jerusalems invånare som börjat tvivla på en kommande frälsning. En annan fråga är vad den unga flickan *Maria* tänkte när hon hörde dem? Kunde hon annat än instämma med hela sitt hjärta och erbjuda sig själv som den brud Herren skulle ta till äkta (v. 5)? Hon gjorde så och förblev *alltid jungfru* (*Katolska kyrkans katekes*, nr 499-501) även om hon gifte sig med Josef.

Andra läsningen: **1 Kor 12:4-11** (*En och samma Ande som fördelar sina gåvor på var och en så som den själv vill*)

Urkyrkans liv finns inte på film. Vi vet inte hur det såg ut när man gjorde under eller talade i tungor. Måste vi då tro att vi gått miste om något? Nej, nådegåvorna kan vara olika i olika tider. Anden verkar också i vår lilla, ganska annorlunda kristna vardag.

Evangelium: **Joh 2:1-11** (*Jesus gjorde det första av sina tecken; det var i Kana i Galileen*)

Varför fattades vin? Var undret planerat i förväg? Skulle Jesus stå för vinet? I Johannes evangelium är det här det första av sju ”tecken” som Jesus ger (de övriga finns i 4:43-54; 5:1-9; 6:1-15; 6:16-21; 9:1-7; 11:1-44). Därmed menas *handlingar som öppnar trons ögon för att människan Jesus är Gud* (jfr Joh 1:1 f). Sådana ögon har inte de som tänker rent jordiskt (jfr Joh 6:26 f). Bröllopet leder tanken till den sjätte skapelsedagen (Adam och Eva). Kristus är kyrkans brudgum (jfr Ef 5:31 f). När prästen eller diakonen i mässan blandar kalkens vin med lite vatten ber han tyst: *Genom detta vattnets och vinets mysterium må han som för vår skull blivit sann och verklig människa ge oss del av sin gudomliga natur*. Blandningen kan inte göras ogjord, inte heller föreningen mellan man och kvinna. Allt förvandlas, vi blir ett med Jesus – blir ”vin”. Johannes förutsätter tydligen att läsaren känner till eukaristin.

Johannes vill visa att *Maria visste om Jesu gudomlighet* och var angelägen att den skulle avslöjas (det har hon väntat på sedan bebådelsen och julnatten, jfr Luk 2:19). Jesus fattar direkt vad hon syftar på. Maria är *ren tillit*, helt säker på att Jesus vill hjälpa brudparet även om han ser ut att tveka. Så visar hon vad **tro** är. Frimodigt tar hon initiativet och vädjar till Jesus. Han förebrår henne inget och allt slutar väl. Marias *förbönsfunktion* är tydlig här: hon är den som ser vad som fattas och ber till Jesus. Maria gör som kyrkan: uppmanar tjänarna att liksom hon själv **handla i tro** – även då läget ser hopplöst ut. Genom sin nyckelroll här i början av Jesu offentliga liv och sin närvaro i slutet då hans blod (här avbildad i vinet) utgjuts på korset (Joh 19:25 f), ”inramar” Maria ömt sin älskade sons hela framträdande för världen, liksom hon står bakom hans lärjungar än i dag. *Helige Maria, kyrkans moder, be för oss!*

MÅNDAGEN I ANDRA VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Heb 5:1-10** (*Fast han var son lärde han sig lyda genom att lida*)

Jesus är vår sanne överstepräst, en människa som känner med oss. Han har levt vårt liv, känt vår svaghet, ropat förtvivlat på Gud, som vi, och lärt sig att lyda i livets hårda skola. Han *tog sig inte värdigheten som överstepräst utan fick den* av Gud (v. 5, en gliring till de korrupta översteprästerna som under romarnas välde mutade sig till ämbetet?). Jesus är ”född” till ämbetet (v. 5; jfr Ps 2:7). Han är, som Gud säger i Ps 110:4, *präst för evigt i Melkisedeks efterföljd*. Vi är präster med honom (1 Pet 2:9).

Evangelium: **Mark 2:18-22** (*Brudgummen är hos dem*)

Jesus fortsätter att chockera. Bara Gud kan förlåta synder. Bara Gud kallas i Gamla testamentet för sitt folks *brudgum* (Hos 2:19f; Jes 54:4-8; 62:4-5; Hes 16:7-14). Nu ser vi Jesus göra anspråk också på den titeln (jfr Ef 5:31 f).

Fasta har att göra med sorg och smärta. Man fastar för att sona sin skuld (botgöring), samla sig inför en högtid eller ett viktigt beslut. Så fastade Jesus fyrtio dagar i öknen (Matt 4:1f; Luk 4:1f), och så gjorde urkyrkan (Apg 13:2-3; 14:23; jfr även Matt 6:16-18 och Luk 2:37). ”Den dagen” (v. 20) då vi enligt Jesus ska fasta syftade kanske redan för Markus och den tidigaste kyrkan på en årlig liturgisk dag (långfredagen).

Men där är vi inte ännu. Vi är på ”bröllop”, och ingen vettig människa fastar väl då! Inga sura miner, tack! Se här *det glada budskapets vår i Galileen*. Jesus jublar, är fri, fruktar inget och ingen, kan inte sörja. Allt doftar fräscht som markens liljor. En omiskännlig optimism klingar i Jesu ord: ”Vad ska vi med gamla plagg till? Och säckar som spricker! Här ska det hållas fest. Gud flyttar in hos sitt folk. Låt alla få känna det!”

Skönt ljuder stegen av dem som bär bud om goda ting (Rom 10:15).
--

TISDAGEN I ANDRA VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Heb 6:10-20** (*Detta hopp är vår själs ankare*)

Hoppet att få del i Guds löfte till Abraham kallas här för själens *ankare* (v. 19). Författaren är en van kateket som kreativt kombinerar träffsäkra bilder och citat. Här vill han säga att vi med Jesus, vår överstepräst, är tryggt *förankrade* bakom förhänget i det allra heligaste rummet i templet, i **Guds försonande närvaro**.

Evangelium: **Mark 2:23-28** (*Sabbaten blev till för människan, inte människan för sabbaten*)

Nyhetsflödet i dåtidens Palestina kunde rapportera ständigt nya skandalösa uttalanden av Jesus. ”Men varför säger han så?” undrade man. ”Vart vill han komma?” **Tredje Guds bud** var och är (liksom omskärelsen) en *fundamental identitetsmarkör* för judar. Budet kringgärdades av regler som denna att inte plocka ax. Varje samhälle har grundnormer som anger vem som är ”inne” och vem som är ”ute”. Normerna tål sällan att ifrågasättas. Men Jesus vill ha fram *lagens mening*. Den är **medkänsla**. Fariseernas vrede når kokpunkten. Vi kan nästan höra hur de ropar:

”Argumentet håller inte: det han säger handlar ju inte om sabbaten utan om att kung David fick ta av templets skådebröd när han var i nöd (1 Sam 21:1-9). Det är inte samma sak. Han säger att Evjatar var överstepräst då – vet han inte ens att det var Achimelek? Vem tror den där galileen att han är? Han jämför sig med kung David! Messias kanske? Eller rentav Människosonen som ska komma på himlens moln (Dan 7:13 f)? Tror han att han är... Gud? Sabbaten är ju Guds bud! Bara Gud är herre över sabbaten (v. 28). Ska en sån få leva?”

Fariseerna är inte inställda på dialog. De frågar inte för att förstå. Det vet Jesus.

Han kom till det som var hans, och hans egna tog inte emot honom (Joh 1:11).
--

ONSDAGEN I ANDRA VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Heb 7:1-3, 15-17** (*Du är för evigt präst, en sådan som Melkisedek*)

De för den tiden typiska resonemang vi möter här kan kännas främmande men de är klockrent rabbiniska. Kan Jesus kallas överstepräst? En sådan skulle enligt Moses lag vara av Levi stam, men det var Jesus ju inte? Korrekt, men Abraham – Levis stamfader – gav tionde till urtidsprästen *Melkisedek*. Hans **prästämbete fanns innan lagen och överträffar därmed det senare levitiska**. Melkisedek antas även vara odödlig. Jesus är alltså som denne präst – utan att behöva härstamma från Levi.

Evangelium: **Mark 3:1-6** (*Vad är tillåtet på sabbaten, att rädda liv eller att döda?*)

Tredje Guds bud – om sabbatsvilan – tolkades så att inget ”skördearbete” fick utföras (se läsningen i går). Men *läkarverksamhet* – är det att bryta sabbaten? För Jesus handlar sabbaten inte enbart om vila från arbetet utan om *frihet att göra gott*. Hans motståndare vilar inte heller på denna vilodag! De tar sig friheten att *göra ont* – nämligen att på själva sabbaten bestämma sig för att mörda Jesus! ”Den där Jesus måste tystas!” Korsets konturer anas redan. Man snickrar på det.

Det är svårt att tro att man i allmänhet avvisade mänskliga undantag från sabbatsvilan, jfr Jesu ord i Lukas och Matteus versioner (Luk 14:5; Matt 12:11-12). Men varför gör Jesus det här på sabbaten och inte dagen innan – då hade han väl sluppit problem (jfr Luk 13:14)? Mycket tveksamt. De närvarande – hårdkokta typer – verkar ha bestämt sig. Att *herodianerna* (v. 6) är med (den högsta överklassens vänner) ger oss en fingervisning. Det fanns iskallt *politiskt* intresse investerat i saken. Makten darrade. Jesus fick inte bli en ny Johannes döparen (jfr Luk 3:19-20; Mark 6:16).

Herren är med mig ... vad kan människor göra mig (Ps 118:6)?

TORSDAGEN I ANDRA VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Heb 7:25 – 8:6** (*Han offrade en gång för alla när han offrade sig själv*)

Den helige, osjälviske och evige överstepräst i himlen som presenteras här står i övertydlig kontrast till de överstepräster som ständigt avlöste varandra genom att muta sig till ämbetet och som detta brevsläsare kände till så väl. Deras jordiska tjänst är bara *en skuggbild av de himmelska tingens* (v. 5; jfr 2 Mos 25:40; Vish 9:8).

Evangelium: **Mark 3:7-12** (*De oreana andarna ropade: "Du är Guds son" men han förbjöd dem strängt att avslöja vem han var*)

Människor kommer från alla väderstreck. Det här är nog höjdpunkten i Jesu "kampanj" när man ser till antalet åhörare. De flesta kommer knappast för att lyssna till hans lära. Det är mirakelmannen de vill se och få hjälp av. De får som de vill.

Det demoniska, det andliga mörkret, som kan härja i människors själar och kroppar och ta sig många hemska uttryck, tvingas fram i mötet med Jesus som har kommit för att visa att **Guds rike, befrielsens rike**, är på ingång. Mörkret flyr när dagen gryr. Demonernas "trosbekännelser" ska väl uppfattas som futila attacker: genom att avslöja Jesu identitet försöker de få en magisk kontroll över honom. Eller också är ropen menade som fjäsk: de vet att deras makt över människor är slut och ber Jesus skona dem genom att "hylla" honom. Men de är chanslösa och tystas ner på fläcken. Den här krocken mellan Guds Son och skrikande demoner mitt i trängseln måste ha skrämt folkmassan rejält. Det kunde urarta. Jesus botar och utövar andebesvärjelse allt vad han orkar men håller klokt nog också en båt till reds för att kunna fly (en av många små mänskliga detaljer som bara Markus förmedlar om Jesus).

Efter denna utmattande dag behöver Jesus dra sig undan och få ordning på sin organisation – det ser vi i evangeliet i morgon.

Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor; jag skall skänka er vila (Matt 11:28).

FREDAGEN 25 januari:

DEN HELIGE APOSTELN PAULUS OMVÄNDELSE, fest

När det blir klart för oss att *Gud är verklig*, så blir nästa fråga hur vi står inför honom. Vi skäms för våra synder. Men Gud kan och vill förvandla oss, trots vår synd, till rena helgon. Så gjorde Gud med Saulus, också kallad Paulus, den mest inbitne, fruktade och effektive förföljaren av urkyrkan. Den uppståndne Jesus omvände honom genom ett bländande ljus från ovan, den händelse vi hör om i dagens första läsning och som faktiskt berättas hela fyra gånger i Nya Testamentet (Gal 1:15-17, Apg 9:1-9, 22:6-11 samt 26:12-18). Jesus gjorde kyrkohataren till chefstänkare för sin lilla flock: 13 brev i Nya Testamentet går tillbaka till honom och ingår alltså i *Guds ord*. Paulus – av alla! – blev den som fick urkyrkan att öppna upp för icke-judar. Därmed kunde även våra folk bli medlemmar. Vi var en gång *Guds fiender*, som Paulus skriver (Rom 5:10), vi var hedningar, oförsonade med Gud, skrämmande som de ormar apostlarna skulle konfrontera enligt Jesu ord i dagens evangelium (Mark 16:18). Men kyrkans andliga makt besegrade vårt gift, vi blev kristna genom dopet och tron (Mark 16:16). Den helige kyrkofadern *Cyprianus* skrev att ormar och skorpioner är farliga på land men om de kastas i vatten kan de inte göra något. Han menade *dopets vatten* som får oss – som en gång Paulus – att verkligen bli Guds barn.

Festen idag, PAULUS OMVÄNDELSE, visar att den värste kan bli den bäste. Varför skulle det inte också gälla för var och en av oss? Vi kanske inte alla är Paulustyper som får plötsliga omvändelseupplevelser, men bara det faktum att vi tror på Jesus är bevis nog på att han lever i våra hjärtan. Skäl nog att tacka Gud i dag för det – t. ex. med den kända, gamla gospelsången:

*Amazing Grace, how sweet the sound,
that saved a wretch like me.*

*I once was lost but now am found,
was blind, but now I see.*

*Oändlig nåd mig Herren gav
och än i dag mig ger.
Jag kommit hem, jag vilsen var,
var blind, men nu jag ser. (Cecilia 422:1).*

Särskilda läsningar denna dag: Apg 22:3-16 eller Apg 9:1-22 och Mark 16:15-18.
--

LÖRDAGEN 26 januari:

S:T TIMOTHEOS och S:T TITUS, minnesdag

Medhjälpare! Utan dem fungerar inget i kyrkan. Dagens två helgon, TIMOTHEOS och TITUS, känner vi från Paulus brev till dem i Nya testamentet. De var med på några av hans dramatiska resor i Apostlagärningarna. Paulus omskar Timotheos för att lugna judarna, vilket han antagligen fick ångra senare (Apg 16:1-3). Titus omskar han inte – en utmaning för de kristna i Jerusalem som ännu höll hårt på judiska regler (Gal 2:1-5). Han skickade iväg Timotheos för att få ordning på den kaotiska församlingen i Korinth (1 Kor 4: 17-18 och 16:10-11) och ville även skicka honom till filipperna, för ”jag har ingen annan med samma förmåga att känna det rätta ansvaret för er. Alla tänker bara på sitt, inte på Jesu Kristi sak” (Fil 2:20-21). Timotheos insätts slutligen som ledare – biskop säger vi idag – för de kristna i Efesos. Paulus skriver till honom, antagligen från en kall fängelsehåla i Rom, och ber honom komma med en mantel innan vintern (2 Tim 4:13, 21). Även Titus sänds till korinthierna, nämligen för att samla in pengar till de nödlidande kristna i Heliga landet. ”Han sade ja, då jag bad honom, och han var så ivrig att han självmant gav sig iväg till er” skriver Paulus (2 Kor 8:17). Titus lämnas kvar på Kreta för att stanna och tillsätta präster (vi ser att han har biskoplig fullmakt). ”Kreterna ljuger i ett och är odjur, glupska och lata” skriver Paulus varnande till honom (Tit 1:12-13) – man märker hur förtrogna de var. De två unga männen framträder aldrig med egna dagordningar, vi hör om dem enbart som lojala, engagerade medhjälpare som gärna tar på sig ansvar, den sortens kristna som lättar bördorna för kyrkans hårt belastade ledare.

Kyrkans bön på denna dag:

Evige Gud, du rustade de heliga Timotheos och Titus med apostolisk kraft och visdom. Låt oss på deras förbön leva rättrådigt och fromt i den tid som nu är, så att vi ser vårt saliga hopp infrias i vårt himmelska hemland.

Särskilda läsningar denna dag: 2 Tim 1:1-8 eller Tit 1:1-5 och Luk 10:1-9.